

Dosarul nr. 3ra-573/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Eleonora Badan-Melnic)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Boris Bîrca, Olga Cojocaru, Steliana Iorgov)

Î N C H E I E R E

15 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Buza împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ca fiind ilegală a deciziei în recalcularea pensiei și achitarea pensiei cu recalcularea acesteia,

împotriva deciziei din 6 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care s-a menținut hotărârea din 21 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 13 octombrie 2017, Nicolae Buza a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ca fiind ilegală a deciziei în recalcularea pensiei și achitarea pensiei cu recalcularea acesteia.

În motivarea acțiunii a indicat că, în perioada anilor 1991 – 2004 a activat în organele procuraturii în diferite funcții de procuror.

La 12 februarie 2002, la atingerea vârstei de 50 de ani a beneficiat de pensie pentru vechime în muncă fiindu-i stabilită pensia în mărime de 80% din salariul mediu lunar al procurorului în exercițiu.

În conformitate cu Legea cu privire la procuratură nr.118-XV din 14 martie 2003, cuantumul pensiei s-a calculat în mărime de 80 % din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, cu recalcularea acesteia la fiecare majorare a salariului mediu lunar a procurorului în funcție.

Precizează că, în corespundere cu prevederile art. 34 alin. (6) al Legii cu privire la procuratură, procurorii pensionari beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu, în baza Legii nr. 355-XVI din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, de la 1 ianuarie 2006 și 1 ianuarie 2008, cuantumul pensiei a fost recalculat conform dreptului dobândit.

A relatat că, potrivit art. 73 alin. (8) din Legea nr. 294-XV1 din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, procurorii pensionați de asemenea beneficiau de dreptul de recalculare a pensiei pentru vechime în muncă odată cu majorarea generală a salariului procurorilor în exercițiu, astfel încă o dată fiindu-i reconfirmat prin lege dreptul la recalcularea pensiei în mărime de 80% din salariul procurorului în exercițiu conform funcției deținute, drept dobândit legal la 12 februarie 2002.

A menționat că, conform Legii nr. 37 din 7 martie 2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2003 cu privire la sistemul de salarizare în sistemul bugetar, salariul procurorului s-a majorat cu 35%, care se efectuează începând cu 1 ianuarie 2013.

Potrivit art. XXIX pct. 7, din Legea nr.152 din 1 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, începând cu 1 august 2016, salariul de funcție al procurorului se stabilește în raport cu salariul judecătorului, conform prezentei legi și Legii nr. 3 din 25 februarie 2016 cu privire la Procuratură, ținându-se cont de nivelul procuraturii în care își desfășoară activitatea și de vechimea în muncă în funcția de procuror.

Însă, Casa Națională de Asigurări Sociale, fără temei l-a lipsit de dreptul dobândit licit în anul 2002 privind recalcularea pensiei odată cu majorarea salariului procurorului în exercițiu și nu i-a recalculat mărimea pensiei, aceasta fiind stabilită cu aplicarea mecanismului general de indexare.

Astfel, la 7 august 2017 a depus cerere prin care a solicitat Casei Naționale de Asigurări Sociale restabilirea în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului în exercițiul funcției.

Prin răspunsul nr. B-1550/17 din 11 septembrie 2017, i s-a refuzat în satisfacerea cererii fiind invocate prevederile Legii nr. 56 din 9 iunie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, prin care s-a modificat art. 73 din Legea nr. 294-XVI din 25 decembrie 2008 cu privire la procuratură, comunicându-i că procurorii pensionați nu mai beneficiază de dreptul la recalcularea pensiei odată cu majorarea salariului procurorului în funcție.

A solicitat Nicolae Buza admiterea acțiunii; recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul nr. B-1550/17; repunerea în dreptul lezat cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a recalcula și achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului al Procuraturii raionale în exercițiul funcției; recalcularea pensiei pentru vechime în muncă ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului în funcție, ținând cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie; efectuarea recalculării de fiecare dată din data de 1 a lunii în care a fost efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 21 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Nicolae Buza; s-a recunoscut ca nefondat răspunsul nr. B-1550/17 din 11 septembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale; s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze pensia pentru vechime în muncă și să achite pensia pentru vechime în muncă lui Nicolae Buza, ținând cont de majorarea generală a salariului procurorului procuraturii raionale, cu recalcularea acesteia în cazul majorării salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

În favoarea acestei soluții instanța de fond a reținut că, dreptul social la beneficierea de pensie pentru vechimea în muncă, inclusiv cu recalcularea acesteia, în

dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit de reclamant la 12 februarie 2002 și are valoare economică incontestabilă.

Dreptul obținut de către procuror referitor la pensionare nu se referă doar la cuantumul procentual al acestuia, raportat la o anumită sumă de referință, ci și la periodicitatea recalculării, itinerarul de calcul și conținutul pensiei ca atare.

Exceptarea persoanelor care au dobândit anterior un anumit drept, fiind stabilită modalitatea de calcul a acestuia în condiții viitoare, nu poate fi aplicată dacă aceasta afectează dreptul în substanță și îl privează pe cel vizat de o plată socială la care era îndreptățit.

Dreptul subiectiv al reclamantului Nicolae Buza în calitate sa de procuror pensionat la recalcularea pensiei sale pentru vechime în muncă, odată cu majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu, a fost dobândit în modul prevăzut de lege și nu este susceptibil de a fi anulat, iar instanța urmează să recunoască ca ilegal și nefondat răspunsul nr. B-1550/17 din 11 septembrie 2017 a Casei Naționale de Asigurări Sociale și să restabilească reclamantul în acest drept încălcat prin obligarea pârâtului la recalcularea și plata pensiei pentru vechime în muncă, potrivit legislației referitoare la majorarea salariului mediu al procurorului în funcție, ținând cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie.

Prin decizia din 6 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale și s-a menținut hotărârea din 21 februarie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 14 martie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 6 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea cererii de recurs a indicat că, la emiterea deciziei instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

A menționat că, Nicolae Buza beneficiază de pensie pentru vechime în muncă, ca procuror, stabilită în temeiul Legii cu privire la privire la Procuratură nr. 902-XII din 29 ianuarie 1992, calculată în proporție de 80% față de salariul funcției de procuror.

A indicat că, prin Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, s-a modificat art. 73 din Legea cu privire la procuratură și abrogate aliniatele (3) – (10).

În noua redacție a art. 73 din Legea nr. 294 din 25 decembrie 2008, în vigoare de la 1 iulie 2011, drepturile de pensionare a procurorilor erau reglementate de prevederile art. 46² din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Prevederile articolului 46² din Legea nr. 156, nu prevede faptul că pensiile procurorilor și indemnizațiile viagere se recalculează în cazul majorării generale a salariului procurorilor.

Începând cu 1 iulie 2011, pensia procurorilor nu se recalculează dar se indexează anual la 1 aprilie conform art. 13 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998. La moment nu este o lege ce prevede dreptul la recalcularea pensiei procurorilor, deoarece a fost abrogată în anul 2011 și nu poate avea efect pe viitor.

Procurorii pensionați anterior implementării Legii nr. 56 din 9 iunie 2011, nu au fost prejudiciați pe motiv că li se recalculează pensia în dependență de majorarea salariului procurorului în exercițiu. Statul nu are dreptul să micșoreze cuantumul pensiei stabilite printr-o lege anterioară.

Prin modificările operate la lege, statul nu a diminuat cuantumul pensiei, dar a abrogat prevederile cu privire la recalcularea pensiei procurorilor.

A solicitat Casa Națională de Asigurări Sociale admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind nefondată.

Examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează următoarele.

La 1 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, iar potrivit art. 257 alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă Legea contenciosului administrativ nr. 793/2000.

Reieșind din prevederile art. 258 alin. (3) Cod administrativ, prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 3 aprilie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimatului copia cererii de recurs cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Însă, intimatul Nicolae Buza nu a depus referință prin care să-și expună opinia asupra motivelor invocate în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, examinând temeiurile invocate în cererea de recurs depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei civile, consideră că acestea sânt inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 431 alin. (2) din Codul de procedură civilă, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 6 decembrie 2018, care a fost expediată în adresa participanților la proces prin intermediul oficiului poștal la 15 februarie 2019 (f.d.91). Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Casa Națională de Asigurări Sociale la data de 14 martie 2019, în interiorul termenului legal (f.d.95).

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă că, argumentele invocate se referă la dezacordul Casei Naționale de Asigurări Sociale cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material și procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 Codul de procedură civilă.

La caz, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că, argumentele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al Codului de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, reieșind din prevederile art. 437 alin.(1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelor încălcări esențiale sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

La caz, criticile invocate formal de Casa Națională de Asigurări Sociale nu pot duce la admisibilitatea cererii de recurs, ori acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentei cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei și invocarea formală a încălcării normelor de drept material și procedural, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea amănunțită a motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor.

Motivarea recursului înseamnă nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

Or, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Abordarea recurenței, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul cu soluția dată de instanța de apel, iar criticile invocate în cererea de recurs nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea recursului ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsături distinctive care nu au fost evidențiate în cererea de recurs depusă de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmens împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

În circumstanțele sus relatate și reieșind din faptul că, argumentele recursului sânt similare argumentelor invocate în instanța de fond și cea de apel, constituind deja obiect al dezbaterilor judiciare fiind apreciate sub aspectul dublului grad de jurisdicție, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil și consideră că, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu 258 alin. (3) din Codul administrativ, art. 270, art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a) și art. 440 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se declară inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu